

Зміст

1. (Не) Початок	9
2. Уламки спогадів	22
3. Занурення	34
4. Привиди минулого	41
5. Місце загублених душ	51
6. Дільничний	62
7. Фатальна жінка	72
8. Клубешнік	83
9. Помилка	96
10. Сентиментальність	105
11. Випадковості не випадкові	110
12. Темна угода	118
13. Такі собі «мушкетери»	123
14. «Діло»	131
15. Швач	146
16. Завжди може бути гірше	160
17. Непрохані гості	169
18. Вівця, що заблукала	176
19. Між молотом і ковадлом	178
20. Прихисток	187
21. Скелети у шафах	190

22. Дежавю	196
23. Розбити стереотипи	201
24. Усе трохи складніше	205
25. Те, про що знають тільки двоє	208
26. За кожною дією... ..	210
27. ...ховається розплата	221
28. Хрест	234
29. Розставити крапки над «і»	238
30. Не шукайте смерті	245
31. Кінець?	246
 <i>Післямова</i>	 250

1 (He) Початок

Вона красива. Тепла. Ніжна. Світла. Мабуть, тому її й звать Світлана. У річці людської багнюки, що простягається цими бетонними джунглями, немов кров венами, вона — моє рятівне коло.

А від чого рятуватись?

Від себе не втечеш.

Але можна сховатись (хоча б на деякий час) від люті та невігластва. Як равлик у хатку, що обмежив світ своєю безпечною бульбашкою.

Іноді мені здається, що я її не гідний. Але їй не варто знати, що коїться в моїй голові. Бо вона буде використовувати це проти мене. Так ранять спогади.

Саме про це я думаю, коли кінчиками пальців торкаюсь її щоки.

Вона усміхається.

Її очі заплющені. Я хочу поцілувати ці пересохлі губи, що вмить можуть потріскатись.

Світлана накриває мої пальці своєю долонею.

Я намагаюсь поцілувати її. Вона ховає обличчя. Отака весела гра — дратувати мене з приводу й без. Наче їй це подобається. «Я заводжусь, коли ти психуєш». Ця дівчина вміє стуляти мені рота.

Я ніжно проводжу великим пальцем по її пересохлих губах. Відчуваю неприємну шорсткість. Света наче розуміє мене...

Наче розуміла завжди...

Наче розумітиме вічно...

Нарешті дозволяє поцілувати себе. Ніжно, немов у нашому розпорядженні все життя. Але...

Я відчуваю металічний присмак у роті. Намагаюсь відсунутись, щоб впевнитись, що ті блідо-рожеві губи таки потріскались.

Света хапає мене за потилицю п'ятірнею та починає палко цілувати.

Але мене напружує те, що я відчуваю: на її язиці — кров. Багато крові.

Таки відштовхую.

У сірих очах розгубленість, мовляв, що не так?

Та знаєш, серденько, все не так.

Ми голі серед білої порожнечі. Зі Светиноного відкритого рота водоспадом стікає кров — вона вже залила груди та наближається тягучою масою до живота.

А ще її шкіра починає сохнути та набувати синього кольору. Наче гниє у мене на очах.

Від самої лиш думки про це мені стає зле та... шкода.

Я заплющую очі та ніздрями втягую повітря, якого у цьому проклятому місці немає.

Як і мене.

І тим паче її.

Є тільки біла порожнеча, що пожирає мою душу та тримає на межі життя завдяки гіркій настоянці зі спогадів.

Холодно. Наче до кісток промерз. От тобі й здоровий сон.

Света...

Кров...

Щось новеньке, треба буде їй розповісти. Хоча ні, не треба. Вона й так усе знає. Навіть набагато більше за мене.

Усе, видихай. Є інші питання, над якими треба сушити мозок.

Аж застогнав. Ця подорож — не те, чого люди прагнуть протягом життя. Зазвичай ми намагаємось уникнути минулого, а не зануритись у нього, як читач у книжку. До того ж, якщо помилок було нароблено стільки, що розгрібати — вічності не вистачить.

Тільки зараз помітив, що я сам у плацкарті. Дивно. Начебто до повного сідав. Сто відсотків до повного: сморід від шкарпеток,

хропіння, вмощування на скрипучих місцях... Але ж не могли всі вийти, а про тебе забути? Та ні, потяг продовжує рух — не «у кільцеву» ж їду.

Бляха, як же холодно! З рота йде пара. На вікні — іній. Якби спав без куртки, зовсім би задубів. Зовні теж не краще — товста снігова ковдра вкрила світ та підім'яла під себе різноманітність пейзажів. Які взагалі не те щоб вражали... Тільки якщо ви ніколи не бачили териконів.

Треба відлити. Зуби почищу, коли дістануся дому — ліньки копірсатись у речах. Та й цілуватись усе одно нема з ким.

Света...

Жартівник від бога.

Підвівся. Від холоду ноги ватяні — таке враження, що спав, залишивши їх у калюжі.

Я дійсно сам у плацкарті. Але так навіть краще — ніхто не смердітиме та не втягуватиме в балачки. Хоча зараз я не проти заповнити решту поїздки «одноразовою» розмовою. Останнім часом у мене не лишилось речей, які «назавжди», які так-сяк змушують триматись за життя. А «одноразові» події нагадують куріння — імітація антистресу. Самонавіювання — непогане плацебо.

Ще перевага від самотнього перебування у потязі — можна не старатись утримати струмінь у межах унітаза. Вагон хитає так, що головне — самому не звалитись у сечу.

Вода у крані крижана — до біса вмивання.

Повертаюсь до свого місця та дістаю телефон. За розкладом маємо прибути за сорок хвилин. Чудово, є нагода роздивитись безмежні простори снігу за вікном та намагатись не думати про весь цей треш, що скоро звалиться мені на голову, ніби новина про звільнення перед новорічними святами. Відчуття великих проблем, що насуваються, набагато огидніше за невдачу метафору.

Ще й цей довбаний холод. Він перебиває всі думки, постійно акцентуючи на собі увагу. Не дозволяючи втекти. Можливо, не було б так кепсько, якби при собі була книга, але... Хрін би я витягнув руки з кишень. Куди подів рукавички? Треба буде знайти...

А якщо заплющити очі — мороз також дошкулятиме?
Сніг... Крига...

Та що ж це, бляха, таке?

Всесвіт (чи його рештки) підштовхують мене до медитації.
Треба думати про щось хороше — одразу полегшає. Принаймні так має бути.

Пісок, пальми, океан. Або море. А чи є моря, біля берегів яких ростуть пальми?

Бляха, не працює — з таким контрастом температур кістки немов викручує. Ногам узагалі торба — задубіли. Подошва та шви цілі, наче все сухе. Педальки нові, було б прикро так швидко їх вбити. Продавець казав, що ці «фолени»* підійдуть під нашу зиму. Або набрехав, або цей потяг із кожним кілометром мчить усе глибше в мою душу. А там темно, бридко й незатишно...

Холодно...

Холодно...

Холодно...

Кров...

...гаряча, немов...

...гаряча...

— ... не спи!

— Кирило!..

— Свєта...

— ...ять, не спи!

— Я кохала тебе. Я хочу до тебе.

— Чаю, кави?

Я розплющив очі. Провідник — молодий хлопчина, ще явно студент. Мабуть, саме такий на вигляд мій янгол-охоронець.

— З вами все гаразд?

— А, так, пробачте. Змерз, як паскуда. Чаю, — вичавив я усмішку. Та додав: — З лимоном!

От тепер на серці потеплішало. Мабуть, таки іноді безпечніше (тепліше?) не просто чекати, а чогось прагнути. Навіть якщо

* Кросівки відомого взуттєвого бренду «Fallen». Тут і далі прим. авт.

це банальна чашка чаю. У потязі, скоріш за все, буде не «чашка», а... О-о-о, як він швидко!

— Дякую, — я підсунув до себе склянку та почав гріти руки. Хлопець недвозначно стояв наді мною.

— Вибачте, — заліз я до кишені. — Скільки з мене?

— Дві гривні, — стандартна ціна. Це ж не кава, за яку можна здирати до чотирьох.

Задубілими пальцями я дістав гаманець, висмикнув купюру, на якій було зображено чи то вкрай втомленого, чи то пафосно серйозного Ярослава Мудрого.

— Дякую, — кивнув хлопець та зробив крок углиб вагона.

— А ви не знаєте, що то в Мудрого за капелюх?

— Перепрошую? — не зрозумів він.

Я відсюрбнув чай — тепло піснею почало лунати всередині.

— Купюра. Дві гривні. Там Мудрий у смішному капелюсі.

— А, — зсунув брови провідник. — Ні, не знаю.

— Шкода. А чому, до речі, я сам у вагоні?

— Усі вийшли, — знизав хлопець плечима.

— Дуже цікаво. Вперше з таким стикаюсь. Гадав, що всі додому їдуть. Вибачте, — усміхнувся я. — У вас, мабуть, є якісь справи, а я тут верзу бозна-що. Просто немає з ким поговорити.

— Ясно, — закивав провідник. Мабуть, не був би таким добрим, то пішов би, а так залишився і спитав: — Додому їдете?

— Так. Додому, — важко зітхнув, бо тепер для мене це стало синонімом до слів «проблеми» чи «срака». — Майже тринадцять років не був.

— Ого!

— Пролетіло, як десять хвилин.

— Ви навіть до батьків не їздили?

— Більше тобі скажу: я з ними майже не спілкувався. Тільки через молодшого брата.

— Я не уявляю, як це.

Я міг би розповісти тобі, як це насправді просто й зручно: не звітувати (не давати підґрунтя для материнських пліток) щовечора про свій стан та справи; не відкладати грошей (яких зазвичай немає) на свята та не ганьбитися через лицемірство

у вітаннях; не бути об'єктом дистанційного цькування, коли в когось загостриться старечий егоїзм; не виправдовувати свого бажання жити власним життям. Але я лише багатозначно усміхнувся та відсюрбну чай, що занадто швидко охолов.

Хлопець стоїть та чомусь не йде у своїх провідницьких справах. Мабуть, ще не знає, як це ввічливо зробити. Псевдоемпатії до незнайомців ще настільки багато, що одного дня йому стане дуже боляче через свою доброту. Він розлютиться та закриється. Подорослішає, так би мовити. А поки він стоїть та намагається подолати незручність бесідою:

— Я от, наприклад, через роботу не зміг потрапити додому на Різдво. Дуже переймаюсь через це. Сім'я — це дуже важливо. Принаймні для мене.

«Важливо»... Важливіше просто жити далі, бо це, виявляється, ніхріна собі завдання.

— Студент? — озвучую свій висновок.

— Так. Поки гроші йдуть, треба працювати.

— Не поспішай, бо встигнеш. Я теж своє студентство на роботу проміняв. Усі зароблені гроші спускав на тусовки та сесії. У чому був сенс — досі не зрозумів. Мабуть, це вже не так важливо.

— Можливо, ви на щось збирали, була якась мета?

— Нє, зовсім, — забивати порожнечу — така собі мета.

— А ми от із дівчиною одружитись хочемо. Але батьки грошей не виділяють, мовляв, університет закінчите, а потім робіть що заманеться.

— Ти начебто казав, що сім'я для тебе — важливо. А тут наперекір йдеш.

— Та ні, ми домовились: якщо сильно хочеться, то ми збираємо гроші самі.

Зухвало, але...

— Підє, — кивнув я, пропускаючи першу частину речення.

— Ми кохаємо одне одного, — прикрасив усмішкою своє виправдання хлопчина.

— Молодці. Якщо пощастить, це буде справжня любов, а не до першої сварки чи реальних життєвих випробувань.

О, анекдот згадав. Дівчина на форумі в інтернеті каже: «Дівчата, я закохалась, але їсти та спати можу. Це значить, що любов несправжня?».

Нуль на масу. Усмішка чемності не рахується.

— А що то за форуми в інтернеті? — питає він.

— Та хуй його, сам не знаю.

Сміється красиво, не як Саша чи Сєга. Ой бля, що попереду...

— Вибач, — прокашлююсь я. — Змерз, тому знову верзу казна-що. У тебе все вийде. Якщо насправді кохаєш — ніколи не відпускай її.

— Так і роблю.

— Красунчик. Ну що там, ми скоро прибуваємо?

— Десять хвилин.

— Бляха, хотів тебе ще на безкоштовну каву розкрутити. Гарзд, дякую тобі за компанію.

— І вам, — каже та йде геть.

Дивний якийсь. Мабуть, просто молодий. Юність — це прекрасно. Можна витворяти всіляку дичину та виправдовувати це своїм віком. Таке враження, що дорослі — це мертві діти з минулого, яким відбило усвідомлення того, що вони все-таки діти. Для дорослих чомусь послаблень немає, вони ведуться на «мушиш» та «повинен». Ніхто, бляха, нікому нічого не винен. Мушу щось робити, якщо тільки сам так вирішив.

За вікном почали з'являтися завалені снігом похнюплені хатки. Чомусь у цьому вгледів іронію свого життя. Якщо вчасно не зчищати із себе зайвого, то одного дня можна розсипатися на друзки. Пам'ятатимуть десь днів сорок. Далі — ти спогад.

Згадав, що перед кінцевою є проміжна станція, від якої я можу за двадцять хвилин дійти додому, але вібрація в грудях потребувала відтягнути момент зустрічі зі спогадами. Щось подібне відбувається на іспиті, до якого ти не просто не готовий, а ще й не знаєш, що то, бляха, за предмет, не кажучи вже про прізвище викладача.

Навіть заплющив очі, аби не бачити того порталу до спогадів.

До речі, звідси можна швиденько добігти й до дому Кіли...

Так, усе, треба готуватись до виходу.

Рушаю до тамбура. Відчиняються дверцята провідницької. Переді мною вискакує вже знайомий хлопчина. У лівій руці стискає (чи то невміло ховає) якийсь целофановий згорток. Мовчки чекаємо, коли потяг зупиниться. Все, кінцева. Приїхали, блядь...

— Дякую вам за поради, — простягає мені руку хлопець, замість того, щоб відчинити двері.

Перекидаю сумку в ліву, відповідаю на рукостискання. Він занадто сильно тисне, ніби утримує мене. Робить крок уперед, лівицею пхає згорток зі стіками кави мені в кишеню та розтягується в усмішці. Я теж усміхаюсь, щоб приховати збентеження — дуже дивний хлопчина; шкода, що життя зробить йому боляче і змусить подорослішати.

Нарешті він відчиняє двері, спускає сходи, виходить із вагона.

Приїхали. Зберись, ганчірка. Це не так страшно, як тобі здається. Просто раз-два — та полетіли...

Привіт, рідне місто! Наскільки «рідним» ти можеш бути.

Ніби нічого не змінилось: такі ж сірі, скалічені побутовими турботами люди; жебраки, що сновигають пероном; гопники все так само крутяться біля цивільного туалету, виглядаючи наступну жертву; «пепси»* на вході створюють видимість безпеки, хоча насправді, як ті самі гопники, очікують на «клієнта» (та «комісійні» від тих же хлопців біля туалету). Якщо заплющити очі та вдихнути повітря, дочекатись, коли холод перестане обпалювати ніздрі, можна вхопити «ароматний» букет злиднів: дешевий тютюн, перегар, сморід одягу, якого не прали тижнями (місяцями?), та біляшів. Тобто за роки моєї відсутності таки нічого не змінилося.

Закинув сумку на плече та рушив до центральних дверей. «Пепси» хижо оглядають мене. Оцінюють, скільки та як можна зрубати із «зальотного». Що ж, почати занурення в минуле з опорного пункту — життя не позбавлене іронії. Але минається, і я заходжу всередину.

* Сленгова назва працівника патрульної-постової служби міліції.

У головній залі ще гірше — все, що можна відчувати на пероні, всередині досягає свого апогею. Сморід такий нестерпний, що з незвички стає зле. А в дитинстві спокійно переносив поїздки до вокзалу. Мабуть, через злидні таке гімно калиною пахло. Прикольна «акліматизація». Якщо вийти, менти точно прив'яжуться — приверну зайву увагу до своєї персони, мовляв, я тут ходжу сам у вас перед носом — робіть зі мною щось! Нахрін, уперед! Але хотілося б ще трішки зігрітись. Треба розігнати кров.

Дочовгав до буфету. На вітрині повний радянський треш: салати олів'є та «сельодкападшубой» у пластикових упаковках за кімнатної температури («Та що тому “хімозному” майонезу буде?»); сумнівного виду відбивні, прикрашені млявим листям салату; котлети в тісті, по-київськи та — моя найстрашніша хи-мера минулого — котлета по-донбаськи: оболонка мерзотної суміші свинячого та яловичого фаршів, якою я отруївся, коли з батьком зустрічали матір із конференції зі змін у податковому законодавстві.

— Водички? — питає продавчиня з усмішкою. Думає, що я з перепою. Зіштовхнутися з минулим — це набагато гірше за похмілля.

— Водички, — киваю та оглядаю прилавок з алкогольними напоями. Тицяю пальцем у пляшку найпристойнішого коньяку (найкращий серед найгірших): — Отого п'ятдесят та лимончик.

Від цієї фрази всередині щось завирувало, запалахкотіло, почало бігати колом по шлунку та віддавати важким ниттям у потилиці. Блядський сором. Промовив так само чітко й на-треновано, як батя. Але я — не він. Та додаткові проблеми на кшталт пневмонії мені не потрібні. То ж пробач собі та випий.

— П'ятнадцять.

Я остовпів. Розумію, що вокзал, попит на алкашку високий, але ж, бляха, п'ятнадцять!

Гучно видихнувши ніздрями, дістав гроші та поклав перед продавчиною. Взяв пластиковий стаканчик, блюдечко з лимоном та цукром, відійшов до столика.

Ну що ж, будьмо!